

ВАСПИТАЧ

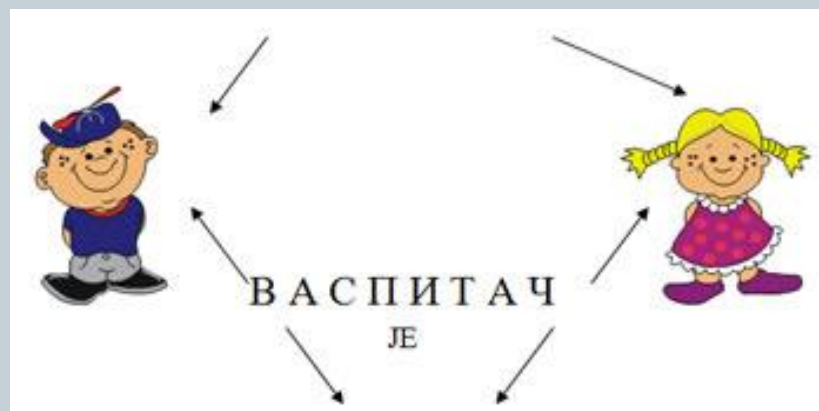
др МИЛАНКА МАЉКОВИЋ.проф.

- Васпитач је **посредник** између Предшколске установе и детета.
- Васпитач утиче на дечији однос према средини, подстичући га на богату и разноврсну активност.
- Коначни успех васпитно –образовног деловања детета **зависи од посвећености васпитача реализацији програмских циљева и начину њиховог остваривања.**

Шта је све васпитач у односу на децу у ПУ?

Креатор
Истраживач
Практичар
Верификатор
Емоционални партнер
Партнер у педагошкој интеракцији
Организатор активности деце
Модел (образац) понашања
Регулатор односа у дечијој групи
Извор знања и искустава
Програмер, планер и критичар сопствене праксе

УЛОГА ВАСПИТАЧА

У складу са циљевима и начелима улога васпитача је да:

1. Ствара услове за квалитетан живот, учење и развој деце, тако што ће:

- организовати физичку средину (простор, средства, материјале),
- организовати социјалну средину (начин груписања деце, временску организацију живота у установи и ван ње, ствара општу социјалну климу);

2. Директно подстиче развој деце и учење тако што ће:

- пружати подршку, помоћ и информације,
- договарати се и учествовати у заједничким активностима,
- моделовати понашање, поступке, технике,
- предлагати активности, начине рада,
- пружати повратне информације.

- Васпитач омогућава деци у предшколској установи да се сусрећу и са: индивидуалним приступом, радом у малим групама, фронталним радом, игром у сталним и повременим кутићима, формалним и неформалним групама, са децом истог и мешовитог узраста и људима различитог статуса, занимања и опхођења.

- Васпитач омогућава услове који **ће индиректно водити децу да сама закључују**, да их пореде и сукобљавају са закључцима и мишљењем других, и практично их проверавају.
- Тек када је сигуран да деца поседују сопствено мишљење и доживљај одређене проблематике, деци нуди и сопствено мишљење, односно искуство других људи.
- Васпитач своје предлоге треба да даје онда када **деца сама питају**, када процени да деца више немају сопствених идеја, када жели да дечје искуство прошири за још неку могућност.
- Он пажљиво **бира дирекције и упутства** а самој деци препушта чар открића.

- Васпитач је задужен за **стварање и подешавање ОКОЛНОСТИ** повољних за дечији развој и учење, односно за пружање деци прилике да се васпитавају и образују прилагођено својим потребама и могућностима.
- Васпитач је **одрасли партнер** у заједничким практичним и игровним активностима.

- За доброг васпитача његов посао треба да представља **задовољство**, а дете мора осећати да је васпитач увек „на његовој страни“, да му оно нешто значи, да га уважава, цени, радује се његовим успесима и не осуђује га за неуспехе.
- Васпитач мора да буде **свестан сопствених ограничења** и недостатака и увек спреман да **призна своје грешке и учи из њих.**

- Детету је потребно да осети да је васпитач **заинтересован за њега лично**, а не само за оно чиме се бави.
- Чак и када дође до неслагања између њега и детета, васпитач то **не преноси на лични план**, не испољава горчину и не прети му прекидом добрих односа. **Природност** је најважнија особина правилног односа васпитача према деци.

Врсте ауторитета

- Свој ауторитет у групи васпитач постиже на разне начине. Њихова типологија начињена је полазећи од тога како су **расподељена права и дужности између њега и деце.**
- У **ауторитарном** систему васпитања, васпитачи имају само права, а васпитаници само дужности, у **анархичном** је обрнут случај, док у **демократском** постоји равнотежа између права и дужности, што значи да су одрасли и деца изједначени.

- Ауторитарни или војнички тип васпитача може се лако препознати по томе што је он господар у свакој ситуацији.
- Његово понашање мотивисано је дубоким уверењем да су деца способна само за оно што их је научио одрасли, односно, да ће њихово понашање бити исправно само док се одвија према инструкцијама и под контролом старијих, исто као што верује да је послушност основа васпитања, а памћење основа образовања, због чега му се деца морају покоравати без поговора.

- Ауторитарни васпитач нарочиту пажњу и напоре посвећује тачном придржавању „режиму дана“ и свако одступање од њега третира као прекршај дисциплине.
- Он верује да је навикавање на тачност у овом погледу најзначајније у формирању дечијег карактера, воље и личности уопште. Ауторитарно руковођење децом не захтева од васпитача много маштовитости у раду нити прилагођавање индивидуалним карактеристикама и потребама деце.

- С обзиром да је главни нагласак на активности васпитача, он је тај који говори, показује, објашњава и одређује шта ће се и како радити, док су деца дужна да га опонашају и извршавају оно што је од њих захтевао.
- На тај начин се обесхрабљује проблем-проналазачко и стваралачко понашање код деце, гаси њихова природна радозналост и имагинација, и негује конформизам.

- **Анархични тип** васпитача представља супротност ауторитарном и код њега је све дозвољено, „отворено“, препуштено случају и импровизовано.
- Он најчешће нема способности да деци укаже на границе које њиховом понашању осигуравају слободу, нити правила која обезбеђују нормално одвијање заједничког живота у групи.
- У описаној атмосфери опште несигурности не осећају се добро ни сами васпитаници јер се јављају случајеви насилништва и испади, које ометају успостављање пријатељских, сарадничких и конструктивних односа међу самом децом и међу децом и васпитачем.

- **Демократски васпитач** је онај који успева да створи добру организацију и радну атмосферу не намећући их деци, већ активно укључујући васпитанике у њихово одржавање, захваљујући срдчним, сарадничким односима које је успоставио са њима, као и међусобном уважавању и поверењу.
- Овакав васпитач прихвата разлике међу децом као њихове особене вредности, чије испољавање и развој треба подстицати.
- У своме раду он не полази првенствено од спољашњег модела организације и програма, већ од деце, са којом усклађује своје утицаје и захтеве.
- Сви његови поступци усмерени су на обезбеђивање атмосфере у којој ће се развијати позитивна осећања и дечије стваралаштво.
- Он је спреман да помогне детету увек **када то затражи**, као и да искрено учествује у његовом одушевљењу за активност којом се бави, не намећући му истовремено своја решења и критеријуме. При томе се не користи спољашњом мотивацијом, него разлоге за дечју активност налази у њој самој, **бирајући „самонаграђујуће активности“**.

- Васпитач, чија је главна особина демократичност, утиче на дечије ставове и мишљења без много причања и моралисања, **личним примером и наглашавањем оних ситуација у којима се огледају толеранција и сараднички социјални односи.** Исто тако, у случајевима неприхватљивог понашања код деце, он се мање користи забранама и спречавањем а више његовим преусмеравањем у позитивном правцу, као и ослањањем на оно што је код деце позитивно, конструктивно и отворено за сарадњу.

- Демократски васпитач охрабрује дете да има и износи сопствена мишљења и предлоге, као и да уважава туђа, без сервилности и конформизма, што је могуће само у једној пријатељској атмосфери у којој се не инсистира на потчињавању и не манипулише ирационалним страховима.
- У њој се ауторитет и поштовање одраслих граде на разумевању, симпатији и блискости са особом у коју је дете стекло поверење и коју цени због квалитета које је испољила током заједничког живљења.
- Равноправност, која карактерише његов однос према деци, стално се доказује у практичним животним ситуацијама и на начине који могу да им послуже као модел за сопствено понашање.

Учешће васпитача у активностима

- Током активности васпитач треба да има саветодавну и партнерску улогу у организацији дечијих активности са циљем оспособљавања детета за самостално стицање искуства.
- Да током тог процеса деца осете задовољство и развијају интелектуалну радозналост.

ИСПИТНА ПИТАЊА:

1. Шта је све васпитач у односу на децу у ПУ?
2. Наброј и појасни улоге васпитача.
3. Наброј, појасни и примером поткрепи врсте ауторитета васпитача.
4. Појасни место у улогу васпитача у активностима са децом.

ЛИТЕРАТУРА:

- Каменов, Е.(2006). Васпитно-образовни рад у дечијем вртићу, Општа методика, Нови Сад: Драгон.
- Основе програма васпитног рада с децом до три године (1994) *Просветни гласник РС*, бр.1.
- *Приручник за диверсификацију програма предшколског васпитања и образовања.* (2013). Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Београд.
- Правилник о Основама програма предшколског васпитања и образовања деце узраста од три до осам година, "Службеном гласнику РС - бр. 6/96 од 20.8.1996. године.

ЗАДАТАК ЗА СТУДЕНТЕ

1. Појасни и примерима поткрепи следећу тврдњу: „Васпитач је одрасли партнер у заједничким практичним и игровним активностима“.